

Nr 647

Av herrar **Hagberg** och **Johansson** i Stockholm, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till brotts-
balk.

I Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny brottsbalk (prop. nr 10) föreslås bland annat att 4 kap. 6 §. »Om brott mot frihet och frid» utvidgas så, att en ny brottstyp skapas betecknad »olaga intrång». Lagrådet, vars synpunkter vunnit beaktande vid utformningen av propositionen, anger skälen för utvidgningen vara önskvärdheten av att det »skapas ett mera konsekvent utformat skydd för lokaliteter där människor arbeta eller eljest bruka vistas».

För att en utvidgning av straffbestämmelser skall ske bör förutsättningen vara att de hittills gällande bestämmelserna visat sig vara otillräckliga, och att erfarenheterna från det praktiska livet ger stöd för en sådan utvidgning. Men de av remissinstanserna anförda skälen talar på intet sätt för en sådan utvidgning av paragrafen i fråga, som föreslås i propositionen. Exempelvis har Svea hovrätt (se del B. sid. 113) rest frågan om det inte är lämpligt att skapa en brottstyp som avser störande av arbetsfrid på arbetsplats över huvud. Här kan frågas vilka företeelser som kan åberopas som skäl för att stifta bestämmelser mot »störande av frid på arbetsplatserna». Frågorna kan fortsätta huruvida särskilda lagbestämmelser erfordras för att skydda mot intrång från obehöriga i skollokaler. Advokatsamfundet finner för sin del skäl att begära skydd mot placering av lyssnarapparater i »annans bostad eller arbetsrum». Hovrätten för Nedre Norrland nämner bl. a. om behovet av bestämmelser som ger fastighetsägare rätt att avvisa dem som obehörigen uppehåller sig i fastighetens trappuppgångar eller som söker nattkvarter i pannrum. Vidare nämnes om behovet för lantbrukare att kunna avvisa dem som vill övernatta i hans hölador.

I sitt yttrande den 2 maj 1958 till kommittéförslaget och remissbehandlingen anför departementschefen bl. a.:

Att såsom Svea hovrätt ifrågasatt tillskapa en särskild brottstyp, som avser störande av arbetsfrid på arbetsplatser över huvud, synes knappast påkallat.

Till yttrandet från hovrätten för Nedre Norrland uttalar departementschefen vidare:

Enligt min åsikt bör emellertid gärningar, som hovrätten åsyftar, ofta — och särskilt i fall då vederbörande vägrar att avlägsna sig trots tillsägelse härom — kunna bedömas som egenmäktigt förfarande, varunder även hänföres besittningsrubbnings i fråga om fastighet (jfr 7 kap. 8 § i departementsförslaget). Såsom

jag tidigare antytt torde även den föreslagna bestämmelsen om ofredande ej sällan kunna tillämpas.

Enligt vår mening har ingenting inträffat sedan departementschefen formulerade dessa omdömen, som motiverar att nu inta en annan ståndpunkt. Det är därför anmärkningsvärt, att regeringen nu gett sin anslutning till lagrådets och därmed även det huvudsakliga i de här refererade remissinstansernas mening. Situationen är alltså den, att i sådana fall som remissinstanserna åberopat möjligheterna finns att lagligen beivra åsyftade gärningar på sätt departementschefen angav i det här citerade yttrandet.

Saken har emellertid en annan sida. En utformning av 4 kap. 6 § enligt propositionens förslag ger *möjlighet* att tillämpa straffbestämmelser mot stridsåtgärder från arbetarna på arbetsplatserna. Om arbetarna på en arbetsplats efter avbrutet arbete *kvarstannar* på arbetsplatsen — för att använda uttrycket i den föreslagna lagtexten — d. v. s. *sittstreckar*, kan »kvarstannandet» betecknas som »obehörigt» och samma straffbestämmelse bli tillämplig.

Lagrådet vill också hänföra myndighets tjänsterum till lokaliteter som bör skyddas. Mot vem? Mot inbrottstjuvar, berusade eller nervöst rubbade personer som behöver omhändertagas? För sådana fall finns bestämmelser som medger både ingripande och beivrande. Men vad sker om myndighet såsom »obehörigt» och »olaga intrång» bedömer besök från enskild eller grupp av personer i syfte att inge framställning i något ärende? Även om tid för sådant besök inte blivit avtalad vore det absurt att beteckna ett sådant som straffbart »olaga intrång».

Här diskuteras inte avsikterna hos författarna till den föreslagna lagtexten, utan här är fråga om möjligheterna att utnyttja den i här exemplifierade — alls inte otänkbara — situationer. Det bör också anföras att det råder en principiell skillnad mellan *bostad*, rum, hus, gård etc. enligt första styckets i förslaget om 6 § lydelse, och å den andra sidan *arbetsplats* (med flera anställda) såväl som myndighets *tjänsterum*. I förstnämnda fallet är det obestridligt fråga om det som hör den enskilde till. Men arbetsplatsen är också arbetarnas. Myndighets tjänsterum hör den offentliga tjänsten till, vars funktion är att tjäna medborgarna och som allmänheten har anledning att besöka. I stället för att dra en gräns mellan »behörigt» besök och »obehörigt» inträngande eller kvarstannande, är det ändamålsenligare att i förekommande fall tala om »egenmäktigt» förfarande eller »ofredande».

Vår mening är sålunda att det saknas härande skäl för den föreslagna utvidgningen av 6 § i 4 kap., eftersom tillämpliga bestämmelser finns vid »egenmäktigt» förfarande eller »ofredande» och kan anses tillräckliga för fall av det slag remissinstanserna anför. När därtill de föreslagna bestämmelserna i paragrafens andra stycke *kan* få en tillämpning på sätt vi här ovan påpekat, är skälen för ett avslag på propositionen i denna del enligt vår mening synnerligen starka.

Med hänvisning till det anförda föreslås därför,

att andra stycket i 4 kap. 6 § i Kungl. Maj:ts proposition nr 10, som börjar med orden »Intränger eller . . .», skall utgå; samt att tredje stycket i samma §, som börjar med orden »Är brott . . .» erhåller följande lydelse:

»Är brottet grovt, dömes för *grovt hemfridsbrott* till fängelse i högst två år.»

Stockholm den 13 februari 1962

H. Hagberg

Gustav Johansson